KURWITZ VIET(N)ING(K), talurahva õiguste eestvõitleja Rootsi ajal, XVII s. esipoolel, talunik Paistus. K. käis u. 1632 delegatsiooniga Riias muretsemas Paistule pastorit, kellega sattus aga varsti konflikti, ja käis viis korda Rootsis ühenduses talurahva võitlusega mõisnikkude vastu. Viimased suurendasid neil ajul tavaõiguse normide vastaselt talupoegade koormisi ja piirasid nende õigusi. Seda õigustas asjaolu, et mõisnik oli lääniõigusliku korra järgi kohapealseks haldusorganiks, kes aga taotles halduslikkude ülesannete kõrval oma isiklikke huve. Sellises olukorras esines K. talurahva huvide eestvõitlejana, nagu nähtub Kolliste Peter'i jt. Kariste mõisa talupoegade palvest Liivimaa kindralkubernerile 20. aug. 1636 Karksi pealiku Arw Arwson'i vastu. Talupojad kaebavad koormiste liigse tõstmise üle; samuti A. Arwson ei respekteerivat kindralkuberneri poolt neile, talupoegadele antud kirju ja olevat kuninganna poolt antud kaitse- ja vabaduskirjad enese kätte võtnud ega andvat neid enam tagasi. Kaitsekirju olevat saanud ka K., mistõttu ta sattunudki Karksi pealiku viha alla. Hiljemini mingipärast K. aga salanud kaitsekirjade omamist. Kas K. tegelikult saavutas Rootsi kõrgemailt võimudelt talupoegade kaitsekirju ning salgas hiljemini nende olemasolu, või ei andnud ta käigud Rootsi soovitud tagajärgi, seda pole andmete puudusel võimalik kindlaks teha.

Post. 1929, nr. 170; M. V a h e r, Lühike ülevaade Paistu . . . elust (1934), lk. 20 jj.; ERKA, Liivimaa Rootsiaegne Kindralkuberneri Arhiiv XVI:1. *A. P-i.*

KUULBERG, vt. **KALLAK.**

KUUSI, Aksel, vt. **GRANFELT.**

KUUSI (end. perekonnanimi kuni 1905 **Granfelt**), **Eino Akseli**, soome majandusteadlane ja sotsiaalpoliitik, sünd. 19. II 1880 ukj. Helsingis A. A. Granfelt'i (vt. *Suppl.*) pojana, õppis a-st 1898 ajalugu Helsingi ülikoolis, omandas 1907 mag. phil. ja 1915 dr. phil. astme. K. teotses 1907—16 õpetajana Tamperes, 1916—18 Raahe's ja oli 1918—28 juhtivail kohtadel Soome sotsiaalministeeriumis; 1922 oli ta sotsiaalminister koonduserakonna esindajana. Tartu ülikoolis oli K. 1928—31 praktilise poliitilise ökonoomia korraline prof. A-st 1931 toimis ta Helsingis Yhteiskunnallinen Korkeakoulu õppejõuna sotsiaalpoliitika alal, a-st 1932 sama ülikooli rektorina, a-st 1932 sotsiaalpoliitika ja statistika dots-na Helsingi ülikoolis. 1932. a. oli ta Kansantaloudellinen Yhdistys'e esimees; surn. 25. V 1936 ukj. Helsingis. — Tartu ülikooli prof-na korraldas K. esimese eestikeelse rahvamajandusteadusliku seminari. Ta püüdis põhjalikult reorganiseerida Tartu ülikooli õigusteaduskonna majandusteaduse osakonda nüüdisaja majandusteaduse ja Eesti elunõuete kohaselt. K. oli 1930—31 Akadeemilise Majandusteaduse Seltsi esimees ja a-st 1931 selle auliige. K. teoseist mainitagu: „Talvityöttömyys" (Tampere, 1914; väitekiri), „Kauppahistoria" (Jyväskylä, 1916, 3. tr. 1925), „Työnvälityksen opas" (Helsingi, 1919; rootsi keeles 1920), „Suomen sosialinen suojelutoiminta" *(ibid.,* 1928; ka rootsi ja prantsuse keeles), „Sosialipolitiikka" I, II (Porvoo, 1931). Peale selle on ta avaldanud arvukalt kirjutisi rahvamajandusteaduse, sotsiaalpoliitika ja ajaloo alalt.

Post. 1936, nr. 143 (E. P o o m); isikl. kogutud andmed. *E. P-m.*

KUUSIK, Edgar Johan, arhitekt, sünd. 10. II 1888 vkj. Võrumaal Valgjärve v. Pikajärve mõisas valitseja pojana, õppis 1896—99 Märjamaal proua Smirnov'i erakoolis, seejärel 7 a. Tartu reaalkoolis, mille lõpetas 1906; omandas kõrgema hariduse Riia polütehnikumi arhitektuuriosakonnas, mille lõpetas 1914; ta viibis 1922, 1923—24 ja 1928 enese täiendamise otstarbel välismail. K. töötas 1915 Peterburis arhitekt B. v. Hueck'i juures, 1915—16 põhjarindel V armee teedeehitajate lendsalga tööde juhatajana ja 1916—17 Tallinna merekindluse ehitustöödel. Pärast osavõttu E. Vabadussõjast oli ta 1920—22 siseministeeriumi ehituse peavalitsuse juhataja abi; toimib a-st 1922 iseseisva arhitektina Tallinnas. — K-u tööd iseloomustab suurejoonelise stiilsuse taotlus asjalikes vormes; ühtlasi on ta ornamentaalset annet ilmutanud sise- ja mööbliarhitektina. K-u töist on mainitavad Tartu Tamme aedlinna planeerimiskava, Tallinna kaitseväe kalmistu planeerimiskava, mausoleum ja kindral J. Unt'i (vt.) hauamonument seals., supelasutis Pirital (1928, ühes F. de Vries'iga), kunstihoone Tallinnas (1933—34, ühes A. Soans'iga), peale selle

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 152